

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 15

DOM
2014-04-28
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
5320-14

SÖKANDE

Merit Medical Systems AB, 556708-4115

Ombud: Advokaterna Morvarid Dorkhan Nilsson och Magnus Stålmarker
samt jur.kand. Marion Kronberg
Baker & McKenzie Advokatbyrå
Box 180
101 23 Stockholm

MOTPARTER

1. Stockholms läns landsting
2. Region Gotland

Företrädare för 1 och 2: Landstingsjuristen Viktoria Skog
Stockholms läns landsting
SLL Juridik och upphandling
Box 22550
104 22 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2014-04-28	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 472953

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Stockholms läns landsting och Region Gotland (landstingen) genomför en upphandling av medicinska produkter (LS 1208-1107). Det är fråga om ett öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Produkterna är indelade i olika positioner eller positionsgrupper och den eller de leverantörer som erbjuder lägst pris inom varje kategori ska antas. Landstingen har fattat tilldelningsbeslut den 27 februari 2014.

Merit Medical Systems AB (Merit) ansöker om överprövning och yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Rättelsen ska bestå i att landstingen vid en ny kvalificering och utvärdering beaktar och antar Merits anbud avseende positionerna 73, 326 och 327. I andra hand yrkar Merit att upphandlingen ska göras om avseende dessa positioner. Som grund anger Merit i korthet följande. De produkter som erbjudits uppfyller alla krav i upphandlingen. Eftersom Merit erbjudit lägst pris skulle bolaget rätteligen ha tilldelats kontrakten avseende de aktuella positionerna. Om rätten anser att Merits anbud inte uppfyller alla krav måste upphandlingen göras om eftersom förfrågningsunderlaget i sådana fall inte har varit tillräckligt transparent.

Landstingen anser att Merits ansökan om överprövning ska avslås och anför att upphandlingen har gjorts på ett korrekt sätt i enlighet med LOU.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Principer för offentlig upphandling

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra

upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av dessa principer eller mot någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Detta framgår av 16 kap. 6 § LOU.

Position 73 – arteriell förslutningsdevice

Produkten och anbudsutvärderingen

Den produkt som efterfrågas i denna del är en *arteriell förslutningsdevice* för *yttre kompression, radialis*. Det anges att produkten ska ge möjlighet att inspektera punktionsstället och kunna ge varierat tryck. Såvitt framgår har landstingen förkastat Merits anbud med motiveringen att Merits produkt inte ger ett varierat tryck om armen är blöt eller patienten svettas.

Parternas argumentation i denna del

Merit anför i huvudsak följande. Landstingens påstående om Merits produkt är oklart och grundar sig tydligen på en vag och obefogad oro i den expertgrupp som har testat produkten. Landstingen har inte gjort några kliniska tester i egentlig mening. Det enda som kan ha testats är det osterila varuprov som lämnats in och det har i sådana fall skett utan utbildning eller instruktioner från Merit. Det finns ingen information om hur ett sådant test skulle ha gått till och sammantaget framstår landstingens bedömning som otillförlitlig. Den erbjudna produkten kan ge ett varierat tryck även om armen är blöt. Vid rätt användning finns det ingen risk för att produkten ska släppa från huden eller halka omkring. Produkten fixeras genom kontakt med huden men också genom klisterband som går omlott. Trycket

kan enkelt varieras med hjälp av en spruta. Produkten används redan i flera länder och det finns inga kända klagomål om problem med fixeringen eller trycket. I en annan upphandling har Stockholms läns landsting köpt en större modell av produkten och det har inte framkommit några klagomål på att fixeringen släpper om armen är blöt. Om det är av vikt borde kraven på användning i olika förhållanden dessutom ha specificerats från början.

Landstingen anför i huvudsak följande. Den produkt som efterfrågas ska kunna ge ett varierat tryck även om armen är blöt eller svettig, eftersom detta kan uppstå vid normal användning. Landstingen har tagit in provexemplar av efterfrågade produkter, som sedan har bedömts av en expertgrupp. Vid tveksamhet om produktens funktion är rutinen att göra kliniska tester i större omfattning. Detta görs dock inte om produkten med tydlighet inte har avsedd funktion. Så är fallet med den aktuella produkten från Merit. Tejpen fästs på handleden och när huden blir blöt eller svettig släpper tejpens. Detta gäller även om den först har fästs på torr hud. Den produkt som Stockholms läns landsting har köpt inom ramen för en annan upphandling är avsedd för brachialis och inte radialis. Den har en annan storlek, form och konstruktion och ett annat användningsområde.

Förvaltningsrättens bedömning

En upphandlande myndighet har allmänt sett stor frihet att själv utforma sin upphandling i fråga om förfrågningsunderlag och utvärderingsmodell.

I detta fall har landstingen krävt att den efterfrågade produkten ska kunna ge ett varierat tryck. Det framstår som fullt rimligt och förutsebart att detta ska gälla vid all normal användning av produkten och rätten ifrågasätter inte att situationer med en blöt eller svettig arm hör till det normala.

Det finns därför inget att invända mot kravet att produkten ska kunna ge ett varierat tryck även i en sådan situation. Kravet måste ha varit förutsebart för leverantörerna och får anses följa direkt av förfrågningsunderlaget.

Förvaltningsrätten kan inte se att själva metoden för bedömning av om kravet är uppfyllt strider mot LOU eller EU-rätten, vilket Merit inte heller gör gällande. En upphandlande myndighet måste kunna kontrollera att de krav som ställs är uppfyllda och i detta fall har landstingen valt att göra det med hjälp av en expertgrupp och, i tveksamma fall, med kliniska tester. Såvitt framgår har expertgruppen bestått av utvalda läkare och sköterskor.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta den analys av produkten som expertgruppen har gjort. Det finns inget som talar för att bedömningen skulle vara osaklig eller att expertgruppen eller landstingen skulle ha tagit ovidkommande hänsyn. Det är visserligen något otillfredsställande att de tester och bedömningar som har gjorts är svåra att kontrollera i efterhand, men den problematiken gör sig gällande i många situationer när en upphandlande myndighet ska kontrollera om ett visst krav är uppfyllt. Det kan här finnas skäl att påminna om att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas så länge de inte strider mot LOU eller EU-rätten (jämför rättsfallet RÅ 2002 ref. 50).

Förvaltningsrätten anser slutligen att det Merit anför om att en liknande produkt godtagits i en annan upphandling inte kan tas till intäkt för att den nu aktuella produkten ska anses uppfylla kraven i denna upphandling.

Sammantaget har det alltså inte framkommit att landstingen brutit mot LOU eller EU-rätten i denna del. Det saknas grund för att besluta att upphandlingen ska göras om eller rättas i fråga om denna position.

Position 326 – uppdukningsset för Danderyd

Produkten och anbudsutvärderingen

Den produkt som avses i denna del är ett *angio set koronar*. Det är fråga om ett så kallat uppdukningsset som ska bestå av flera produkter, däribland

lakan och rockar. Som gemensamt krav för uppdukningsseten anges bl.a. att patientlakan ska vara lätta att drapera, ha bra uppsugningsförmåga och att materialet inte ska släppa igenom vätska. Det ska vara täta skarvar och lakanet ska vara dubbelt i mitten för bättre uppsugningsförmåga. Det ställs också vissa krav på rockarna i setet, bl.a. att de ska ha knytband i sidan. Alla produkter i upphandlingen ska vidare vara hanterbara och säkra.

Såvitt framgår har landstingen förkastat Merits anbud med motiveringen att den erbjudna produkten har för kort avstånd mellan lakanets övre ände och ljumskhål samt att lakanet har för dålig absorption. Nu i förvaltningsrätten anför landstingen dessutom att det lakan som Merit har erbjudit inte är tillräckligt stort och att rockarnas knytband lätt går av.

Parternas argumentation i denna del

Merit anför i huvudsak följande. Landstingens synpunkter på lakanets storlek och rockarnas knytband framgår inte av tilldelningsbeslutet. Det kan inte vara tillåtet att först under processen i förvaltningsrätten återropa nya omständigheter och krav som skäl för diskvalificering. Det strider mot principerna om likabehandling och öppenhet, eftersom det innebär att prövningen av just Merits produkter fortsätter. Oavsett detta uppfyller de erbjudna produkterna alla krav. Lakanet har bra absorptionsförmåga. Det test som landstingen utfört kan starkt ifrågasättas. Det sägs ingenting om var man hållt ut vatten eller hur mycket av detta som har absorberats. Det finns heller ingen jämförelse med den vinnande leverantörens lakan. Flera kunder uppfattar det erbjudna lakanet som bland de bästa på marknaden. Tillverkaren har också mätt absorptionsförmågan, som uppgår till 4,8 ml per kvadratdecimeter på den förstärkta ytan och 2,1 ml på övriga ytor. Tillverkaren har själv deltagit i upphandlingen och erbjudit samma lakan. Det anbudet har inte uteslutits p.g.a. bristande absorption. Landstingen har vidare inte angett vad som menas med bra absorptionsförmåga och

bedömningen är därför godtycklig. När det gäller avståndet mellan lakanets övre ände och ljumskhål finns inga uppgifter alls. Om rätten anser att lakanet inte uppfyller kraven har förfrågningsunderlaget därför sådana brister i transparens att upphandlingen i denna del måste göras om. När det gäller lakanets storlek har tillverkaren intygat att det är 240 x 330 cm. En påstådd avvikelse på några få cm kan hur som helst inte utgöra grund för diskvalificering. Vad gäller rockarna är det oklart vilket krav landstingen hänför sig till när de anger att knytbanden lätt går av. Något krav som tar sikte på knytbanden går inte att utläsa av förfrågningsunderlaget. Vidare är landstingens påstående felaktigt. Rockarna anses vara bland de bästa på marknaden. De är tillverkade enligt hög standard och det finns i princip inga klagomål på att knytbanden går sönder. Stockholms läns landsting har dessutom upphandlat de aktuella rockarna i en annan upphandling.

Landstingen anför i huvudsak följande. Prövningen av ett anbud avbryts när man finner att ett krav inte är uppfyllt och man prövar då inte övriga krav. Till följd av överprövningen har man dock gjort en fullständig prövning av Merits anbud. Lakanet har redan från början testats genom att man hållit ut 10 ml vatten och bedömt absorptionen. Testet har skett på den förstärka ytan runt punktionshålen och lakanet har inte uppfyllt experternas krav. Det är omöjligt att ersätta verksamma läkares och sjuksköterskors bedömning vid klinisk användning med laborietester. Tillverkaren av lakanet, som deltagit med samma produkt, uppfyllde inte andra krav och absorptionsförmågan bedömdes därför aldrig. Vid den fullständiga prövning av Merits anbud som nu har skett har landstingen funnit att angiografilakanet, som ska vara 240 x 330 cm, endast är 240 x 325 cm. Ett för kort lakan ökar risken för att steriliteten inte upprätthålls. Inte heller rockarna uppfyller kraven eftersom knytbandet lätt går av. I kravspecifikationen anges att produkterna ska vara hanterbara och säkra vilket rockarna inte har varit. Knytband som går av vid normalt påtagande är inte fullgoda. Rockarna har nyligen underkänts i en annan upphandling.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten börjar med att pröva frågan om landstingen har rätt att återopla nya omständigheter till stöd för att Merits anbud ska förkastas.

Kammarrätten i Stockholm har bedömt ett liknande fall och funnit att en upphandlande myndighet under en överprövningsprocess *kan* invända att den leverantör som har ansökt om överprövning inte uppfyller ett krav i upphandlingen, trots att myndigheten vid anbudsutvärderingen ansett att så var fallet (se kammarrättens dom den 30 maj 2012 i mål nr 924-12). I det målet ledde invändningen till att leverantören inte ansågs ha lidit skada.

Med hänsyn till detta bedömer förvaltningsrätten att även omständigheter som landstingen för fram först i förvaltningsrätten kan prövas, men inom ramen för den så kallade skadebedömningen. Prövningen ska därför börja med de ursprungliga skälen för diskvalificering, nämligen att det erbjudna lakanet har för kort avstånd mellan vissa delar och för dålig absorption.

Förvaltningsrätten konstaterar att Merit har rätt i att förfrågningsunderlaget inte innehåller någon uppgift alls om hur stort avståndet mellan lakanets övre ände och ljumskhål ska vara. Eftersom inget sådant krav framgår har landstingen gjort fel som har förkastat Merits anbud på denna grund.

När det gäller lakanets absorptionsförmåga konstaterar förvaltningsrätten att det krav som framgår av förfrågningsunderlaget är att lakanet ska vara absorberande och att absorptionsförmågan ska vara "bra". Vad som är en "bra" absorptionsförmåga är inte närmare definierat. Detta får antas ha medfört en relativt stor otydlighet och osäkerhet för leverantörerna.

Den aktuella upphandlingen omfattar samtidigt ett stort antal olika produkter och det är förståeligt att alla krav inte har kunnat preciseras på ett fullständigt tillfredsställande sätt. De skiftande förhållanden som

förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och EU-rätten inte träds för när (se RÅ 2002 ref. 50).

Förvaltningsrätten anser att den oklarhet som finns beträffande kravet på absorptionsförmåga inte kan anses vara så allvarlig att kravet i sig strider mot principen om öppenhet eller mot LOU i övrigt. Det finns därför inte skäl för ingripande mot upphandlingen redan på denna grund.

När en upphandlande myndighet formulerar ett vagt krav minskar å andra sidan utrymmet för att förkasta anbudet vid utvärderingen. I detta fall har Merit gett in ett produktblad som visar att lakanets absorptionsförmåga har testats och befunnits vara 4,8 ml per kvadratdecimeter på den förstärkta ytan och 2,1 ml på övrig yta. Det finns inget som talar för att detta inte skulle vara en "bra" absorptionsförmåga eller att lakanet inte skulle vara absorberande. Det får antas att produktbladet har getts in tillsammans med anbudet (jämför punkt 1.10 i anbudsinvitan). Förvaltningsrätten finner därför att Merits anbud inte borde ha förkastats på denna grund.

Eftersom anbudet inte borde ha förkastats finns det i princip skäl för ingripande enligt LOU. För att ingripande ska bli aktuellt krävs dock att Merit har lidit eller kan komma att lida skada och i denna del invänder landstingen alltså att Merits anbud brister även i andra avseenden.

När det gäller storleken på angiografilakanet tycks parterna vara överens om att det enligt förfrågningsunderlaget ska vara 240 x 330 cm, även om förvaltningsrätten endast kan utläsa att det ska vara 240–330 cm. Oavsett detta visar produktbladet att lakanet är 240 x 330 cm och det saknas skäl att ifrågasätta denna uppgift. Även om det exemplar som Merit lämnat in skulle ha varit några cm kortare anser förvaltningsrätten att det inte finns

något som tyder på att en så liten avvikelse har någon egentlig betydelse. Anbudet kan därmed inte förkastas på grund av lakanets storlek.

När det gäller rockarnas knytband anser förvaltningsrätten däremot att det inte har framkommit skäl att ifrågasätta expertgruppens bedömning att de lätt går av. Enligt förfrågningsunderlaget ska alla produkter vara hanterbara och säkra. Rockar och andra operationstextilier ska vara lätta att drapera och rockarna ska ha knytband i sidan. Förvaltningsrätten anser i likhet med landstingen att rockar med knytband som lätt går av när de tas på inte kan anses uppfylla kraven. Detta gäller oavsett hur rockarna har bedömts i andra upphandlingar. Merit har mot denna bakgrund inte kunnat vinna upphandlingen i fråga om den aktuella positionen och har således inte lidit skada av att anbudet har förkastats. Det saknas därmed skäl för ingripande.

Position 327 – uppdukningsset för Karolinska

Produkten och anbudsutvärderingen

Den produkt som avses är återigen ett uppdukningsset i form av olika produkter, däribland rockar, tre kanyler, varav en med röd hylsa, och en stickskyddad skalpell. Såvitt framgår har landstingen förkastat Merits anbud på grund av att kanyl saknas och att skalpellen saknar stickskydd. Nu i förvaltningsrätten menar landstingen också att sprutfat och handdukar i papper och tyg inte har rätt mått och att rockarnas knytband lätt går av.

Parternas argumentation i denna del

Merit anför bl.a. följande. Som anförts tidigare bör rätten inte beakta de nya omständigheter som landstingen lägger fram. Oavsett detta uppfyller produkterna kraven. En kanyl skickades in i stället för två eftersom provet endast skulle användas till att bedöma kvalitet och funktion. Detta har dock lagts till grund för diskvalificering, vilket är felaktigt. I alla händelser är

det oproportionerligt att förkasta anbudet på denna grund. Den skalpell som har erbjudits är stickskyddad. Det bestrids att det endast skulle vara fråga om ett transportskydd. Landstingen hänvisar till Arbetsmiljöverkets föreskrifter, men utan att ange vilken specifik föreskrift som åsyftas. Det framgår inte heller av förfrågningsunderlaget att någon viss föreskrift ska vara uppfylld. Det har över huvud taget inte preciserats vad som menas med en stickskyddad skalpell. Om landstingen hade önskat en skalpell med infällbart skaft eller en annan funktion borde detta ha angetts. Om Merit inte anses uppfylla kravet i denna del har förfrågningsunderlaget varit oklart och otydligt. Att sprutfat och handdukar avviker med några cm kan inte utgöra grund för att förkasta anbudet. Det är fråga om marginella och irrelevanta avvikelser och det vore oproportionerligt att utesluta anbudet.

Landstingen anför bl.a. följande. I kravspecifikationen anges att setet i fråga ska innehålla tre kanyler varav en med röd hylsa. I Merits varuprov saknas en kanyl och kravet är därför inte uppfyllt. Bolaget har i övrigt skickat in två exemplar av t.ex. sprutor och rockar och inte förklarat varför man nu endast skickat in ett exemplar. Merits skalpell är inte stickskyddad enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter utan har endast ett transportskydd. Landstingen har inga krav på ett visst tekniskt utförande men skalpellen ska ha ett integrerat stickskydd enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. De produkter som erbjuds måste uppfylla gällande lagstiftning. Erbjudna sprutfat samt handdukar i papper och tyg har vidare fel mått. Enligt kravspecifikationen tolereras en viss angiven avvikelse men i detta fall är avvikelsen för stor. Storlekskraven finns bl.a. eftersom produkterna måste anpassas till befintlig utrustning. Kraven är därför inte irrelevanta. När det gäller rockarna går knybanden lätt av, vilket har utvecklats tidigare.

Förvaltningsrättens bedömning

Rätten prövar först landstingens ursprungliga skäl för att förkasta anbudet.

Av förfrågningsunderlaget framgår att prover ska lämnas på varor som är markerade med X i artikelspecifikationen. Om X har markerats endast för en viss storlek lämnas prov endast på den storleken. Såvitt rätten kan se går det inte att utläsa vad som gäller när flera identiska varor efterfrågas, t.ex. ett antal likadana kanyler. Det är oklart om det i sådana fall räcker med ett prov eller om flera identiska prover ska lämnas. Förfrågningsunderlaget ger därmed inte stöd för att förkasta Merits anbud avseende denna position enbart på den grunden att en kanyl saknas i varuprovet. Detta gäller oavsett om Merit lämnat in flera identiska provet när det gäller andra produkter.

När det gäller skalpeller framgår det av kravspecifikationen att de ska vara stickskyddade. Det anges också att alla produkter i upphandlingen ska vara säkra och att medicintekniska produkter samt deras tillbehör och förpackningar ska vara CE-märkta och uppfylla lagstiftning enligt lagen (1993:584) om medicintekniska produkter samt de föreskrifter som Läkemedelsverket fastställer, samt är tillämpliga med hänsyn tagen till produkternas avsedda ändamål. Se vidare punkt 2 i kravspecifikationen.

Förvaltningsrätten konstaterar att 8 a § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:1) ställer krav på att vassa föremål som är avsedda att användas på människor och som kan komma i kontakt med kroppsvätskor ska vara försedda med en fungerande integrerad säkerhetsfunktion. Landstingen menar att Merits skalpell saknar ett sådant integrerat stickskydd och Merit kan inte anses ha visat på motsatsen. Förfrågningsunderlaget innehåller inget uttryckligt krav på integrerat stickskydd men det finns en hänvisning till tillämpliga föreskrifter och ett allmänt krav på säkra produkter. Rätten anser därför att landstingen inte kan anses ha brutit mot LOU eller EU-rätten genom att förkasta Merits anbud med hänvisning till stickskyddet.

Eftersom Merits anbud har förkastats på korrekt grund saknas det skäl att göra en skadebedömning. Trots det konstaterar förvaltningsrätten att Merit

inte hade kunnat vinna upphandlingen avseende den aktuella positionen, eftersom rätten i likhet med landstingen anser att Merits anbud inte uppfyller kraven i fråga om storleken på sprutfat och handdukar samt rockarnas knytband. Att dessa omständigheter kan prövas framgår ovan.

Förvaltningsrättens slutsatser

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att landstingen inte har brutit mot LOU eller EU-rätten på det sätt som Merit gör gällande i fråga om positionerna 73 och 327. Landstingen har haft fog för att förkasta Merits anbud avseende dessa positioner. När det gäller position 326 borde landstingen inte ha förkastat Merits anbud på de grunder som angetts, men Merit har inte lidit skada eftersom anbudet skulle ha diskvalificeras på en annan grund. Merits ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Johan Jansson

Förvaltningsrättsfiskal

Elisabeth Kornfeldt har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton täcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.